

UNIVERSITETET I BERGEN

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
Forskerutdanningsutvalget

Saksnr.: 2018/7976

Saksnummer: **7/18**

Diskusjonssak

Programbeskrivelse og utfyllende regler – Ph.d.-programmet ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

---

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Ny forskrift for ph.d. ved UiB \(vedtatt i Universitetsstyret 29.11.18\)](#)
- [Forslag til programbeskrivelse med utfyllende regler for ph.d.-programmet](#)

Saken gjelder

Universitetet i Bergen har vedtatt å endre organiseringen av doktorgradsutdanningen, slik at ph.d.-programmene blir fakultetsvise. Oppretting av for de nye fakultetsvise ph.d.-programmene, inkludert programbeskrivelsen for programmet, skal vedtas i Universitetsstyret 26. februar.

Bakgrunn

I forbindelse med oppretting av fakultetsvise program vedtok Universitetsstyret revidert forskrift for ph.d.-graden i sitt møte 29.11.18.

Høringssvar på forskriften har tidligere vært diskutert i Forskerutdanningsutvalget, blant annet var temaet om mindre omarbeiding oppe til diskusjon. Forskningsutvalget ved UiB har også hatt forskriften til diskusjon, og det fremkom ulike syn på muligheten for mindre omarbeiding. I den vedtatte forskriften er det ikke åpnet for mindre omarbeiding av avhandlingen, men Forskningsutvalget ønsker at dette spørsmålet blir utredet videre før det tas stilling til om en slik ordning bør gjelde for Universitetet i Bergen.

Forskriften som er vedtatt er strammet inn, og mye av det som anses som prosedyrer er tatt ut. Videre er det flere steder der det henvises til at fakultetene kan utarbeide egne regler.

Programbeskrivelse for ph.d.-programmet

Fakultetet har utarbeidet en programbeskrivelse for ph.d.-programmet ved fakultetet som inneholder læringsutbyttebeskrivelse for programmet, samt utfyllende regler.

Programbeskrivelsen gir fakultetet anledning til å presisere og skriftliggjøre vår praksis og våre rutiner for forskerutdanningen innenfor et formalisert rammeverk. Forslaget tar utgangspunkt i allerede eksisterende retningslinjer ved fakultetet, med noen nye forslag, som krav til veiledere. Det er noen punkter i programbeskrivelsen som bør diskuteres i Forskerutdaningsutvalget før selve programbeskrivelsen vil sendes ut på en kort høringsrunde til instituttene.

Endringer i programbeskrivelsen etter vedtaket i Universitetsstyret skal vedtas i Fakultetsstyret. Prosedyrer som utfyller de utfyllende reglene i programbeskrivelsen vil utarbeidet etter at denne er vedtatt.

Diskusjonspunkter

Fakultetet vil gjerne spesielt diskutere følgende punkter i programbeskrivelsen:

❖ Språkkrav ved opptak

I dag er det ikke krav til engelskkunnskaper ved opptak til ph.d.-programmet, og fakultetet ønsker å diskutere om dette bør innføres. [Det medisinske fakultet](#) og [Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved UiO](#) har krav til engelskkunnskaper for kandidater med utenlandsk utdanning, med unntak for enkelte land. Et alternativ til språkkrav for alle kandidater, er at kandidater som ikke er tilsatt ved UiB eller samarbeidende institusjon må dokumentere engelskkunnskaper.

❖ Frist for å levere søknad om opptak

Dagens frist for å levere søknad om opptak til ph.d.-programmet er i dag tre (3) måneder, fakultetet ønsker å diskutere om dette skal endres til to (2) måneder. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved UiO har frist på to måneder.

❖ Krav til prosjektbeskrivelse

[Se forslag til endringer i krav til prosjektbeskrivelse i programbeskrivelsen.](#)

❖ Mulighet for å skrive monografi

Fakultetet ønsker å diskutere om muligheten for å skrive avhandlingen som monografi skal fjernes. Det er noen få kandidater som gjør dette i dag.

❖ Kreve deltakelse på internasjonal konferanse om en del av opplæringsdelen

De aller fleste kandidater ved MN presenterer på en internasjonal konferanse som en del av sin opplæringsdel. Fakultetet ønsker at dette skal bli en obligatorisk del av opplæringsdelen på ph.d.-programmet. Dette vil medføre at vi kan si at våre kandidater får internasjonale erfaring i løpet av graden.

❖ Språk i avhandlinger

Fakultetet foreslår at det kun skal være tillatt å skrive avhandlinger på engelsk.

❖ Veiledererklæring ved innlevering av avhandling

Det er i dag krav til at det skal følge med en erklæring fra veileder om avhandlingen er anbefalt innlevert. Det er ikke et krav til at veileder godkjenner innlevering for at kandidaten skal få lov å levere. Erklæringen vil muligens ivareta at kandidaten tar kontakt med veiledere før han eller hun leverer, men dette er ikke alltid tilfellet, da den hentes inn av administrasjonen etter at kandidaten har levert avhandlingen. Dersom kandidaten selv må innhente veiledererklæring kan det være problematisk for veileder dersom hun/han ikke anbefaler innlevering. Er det fortsatt behov for denne veiledererklæringen?

❖ Krav til bedømmelseskomité

I dagens retningslinjer står det at for medlemmer i en bedømmelseskomité som ikke har forskning som hovedbeskjeftigelse er det et krav at det skal dokumenteres pågående vitenskapelig aktivitet. Er det ønskelig at dette videreføres i utfyllende regler?

❖ Habilitetsregler for bedømmelseskomité

Hva skal kravene til habilitet være? Dagens retningslinjer ved MN sier at medlemmene bedømmelseskomitéen ikke kan ha publisert med veiledere eller kandidat de siste 5 år: *Opponenten kan normalt ikke ha påbegynt publikasjonssamarbeid, publikasjoner gjennom de siste fem år eller annet samarbeid med kandidat eller veiledningskomité for å regnes som habil. Leder for komité kan normalt ikke ha påbegynt publikasjonssamarbeid, publikasjoner gjennom de siste fem år eller annet samarbeid med kandidat for å regnes som habil. For øvrig vises det til lovbestemmelsene om habilitet, forvaltningslovens §§ 6-10.*

I NFR er kravet 3 år ved nært faglig samarbeid, herunder sampublisering og veiledning. *Samarbeid mer enn 3 år tilbake i tid fører normalt ikke til inhabilitet, med mindre det tidligere samarbeidet har skapt en varig, nær relasjon (faglig og/eller personlig). Her må det brukes skjønn.*

Det medisinske fakultet har fem år, Psykologisk fakultet har fire års karantenetid, Humanistisk fakultet har tre år, mens SV og JUS gjøres dette ut fra en skjønnsmessig vurdering, på basis av hva som står i forvaltningsloven.

Skal vi ha ulike regler for publikasjon er med kandidaten og mot veiledningskomité. Kandidaten skal normalt ikke har publisert med bedømmelseskomiteen, de to ekstene medlemmene skal ikke ha publisert med veiledningskomite de siste tre år.

❖ **Krav til antall artikler i artikkelbaserte avhandlinger**

[Se forslag til programbeskrivelsen, s. 14](#)

❖ **Læringsutbytte**

[Se forslag i programbeskrivelsen.](#) Forslag til læringsutbyttet for ph.d.-programmet er basert på diskusjon i FU i mars 2018, og er basert på nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. For at et punkt skal kunne inngå i læringsutbyttet må vi kunne si at alle kandidater som har fullført ph.d.-programmet har oppnådd disse punktene.

❖ **Programstyre for ph.d.-programmet**

Fakultetet foreslår at programstyret består av leder (prodekan), én representant fra hvert av instituttene (FU-leder ved instituttet) og to ph.d.-kandidater. Fakultetsadministrasjonen har sekretærfunksjon for programutvalget.

Ph.d.-kandidatene fyller kravet i Universitets- og høgskoleloven om at i alle organ med beslutningsmyndighet skal ha minst 20 prosent av medlemmene være studenter.

Videre prosess

Etter diskusjonen i Forskerutdanningsutvalget vil forslaget til programbeskrivelse, med de endringer som framkommer i møtet, sendes til en kort høring ved instituttene. Svarfrist på høringen vil være **14. januar 2019**. Fakultetet må sende endelig utkast programbeskrivelse til Forskningsadministrativ avdeling 24. januar.

Anne Marit Blokhus
prodekan

Ingrid Christensen
sekretær